

EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn **Prognos för utvecklingen 2017–2018**

Economic Accounts for Agriculture – first estimates for 2018

I korta drag

Torkan sätter tydliga spår i jordbrukets ekonomi 2018

Den varma och torra sommaren har påverkat jordbruket i stor omfattning. Skördarna av spannmål, oljeväxter och grovfoder har varit avsevärt mindre än normalt. Grovfoderbristen har orsakat problem för djurhållare och priserna för både grovfoder och spannmål har skjutit i höjden. Foderbristen förväntas även resultera i ökad import av foder under 2019, varför en del av torkans effekter kommer synas i beräkningarna först nästa år. Utöver ökade foderkostnader har kronans värde försvagats vilket bidragit till kostnadsökningar för till exempel drivmedel. Samtidigt har kronans försvagning lett till att stöd och ersättningar ökat i kronor räknat.

Sammantaget innebär det att produktionsvärdet minskar samtidigt som kostnaderna för insatsvaror ökar. Förädlingsvärdet netto, vilket motsvarar värdet av jordbrukssektorns produktion minus insatsvaror, tjänster och avskrivningar förväntas minska med 88 % eller motsvarande nästan 7,2 miljarder kronor. Företagsinkomsten, som ska täcka kostnader för eget arbete och eget kapital minskar med 73 % jämfört med 2017, vilket ungefär motsvarar en minskning med 6,5 miljarder kronor. Företagsinkomsten är i löpande priser den lägsta som uppmätts i EAA-kalkylens historia (från år 1990 och framåt).

Minskat produktionsvärde i jordbruket

Jordbrukssektorns totala produktionsvärde förväntas minska med 4,5 miljarder kronor eller 8 % år 2018 jämfört med år 2017. År 2017 var dock produktionsvärdet högt i jordbruket. Jämfört med genomsnittet för de senaste fem åren förväntas produktionsvärdet vara i det närmaste oförändrat. Värdet av vegetabilieproduktionen förväntas minska med 14 % jämfört med 2017 medan värdet av animalieproduktionen förväntas minska med 2 %.

Den totala spannmålsskörden 2018 uppskattas preliminärt till 3,2 miljoner ton, vilket är en minskning med 46 % jämfört med 2017. Samtidigt bedöms priserna på spannmål bli närmare 60 % högre under skördeåret 2018/2019 jämfört med skördeåret 2017/2018. Totalt gör detta att värdet av spannmålsproduktionen förväntas minska med 16 % jämfört med skördeåret 2017/2018.

Värdet av industrigrödor förväntas minska med 30 %. I denna grupp står oljeväxter för det största produktionsvärdet. Skörden av raps, rybs och oljelin uppskattas minska med

Ulf Svensson, 036 – 15 50 74
statistik@jordbruksverket.se

Statistiken har producerats av Statens Jordbruksverk, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1654-4064C Serie JO – Jordbruk, skogsbruk och fiske. Utkom den 6 december 2018.
Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.
Utgivare av Statistiska meddelanden är Joakim Stymne, SCB.

43 % medan priserna förväntas stiga med 16 % under skördeåret 2017/2018. Sammantaget beräknas värdet av oljeväxtproduktionen minska med 33 % jämfört med föregående år.

I EAA-kalkylen värderas även företagets egna grovfoderproduktion. Värdet av foderproduktionen som används inom sektorn återkommer sedan som en kostnad i kalkylen. Värdet av skörden, men också hela kostnaden för förbrukningen av 2018 års skörd finns med i kalkylen för år 2018. Värdet av foderväxter förväntas minska med 17 % för skördeåret 2018/2019 jämfört med föregående skördeår, som en följd av minskad vall- och halmskörd. Det innebär också att kostnaden för egenproducerat foder minskar. Anledningen till att värdet inte minskar mer är att det stora tappet i produktion till viss del kompenseras av en prisökning.

Bristen på egenproducerat foder leder till ökade kostnader för inköp. I kalkylen för 2018 ingår den del som köps 2018. Den del som köps in under 2019 kommer att belasta kostnaderna i 2019 års kalkyl.

Minskad produktion och lägre priser i mjölksektorn

Värdet av mjölkproduktionen uppskattas minska med knappt 6 %, vilket förklaras av att avräkningspriset förväntas sjunka med knappt 4 % och att invägningen förväntas minska med 2 % under 2018 jämfört med 2017.

Lägre avräkningspriser men ökad slakt för nötkreatur medför att produktionsvärdet för nötkreatur bedöms öka med 1 % jämfört med 2017. Värdet av grisproduktionen förväntas minska med 1 %, som en följd av lägre avräkningspriser och ökad slaktvolym.

Totalt bedöms produktionsvärdet för animalieproduktionen minska med 2 % jämfört med 2017.

Prognos för inkomstutvecklingen 2017–2018

Jordbrukssektorns totala produktionsvärde i löpande priser förväntas, som tidigare nämnts, minska med drygt 7 % eller motsvarande 4,6 miljarder kronor år 2018 jämfört med 2017. Produktionsvärdet 2018 ligger dock ungefär i nivå med genomsnittet för de senaste fem åren. Detta förklaras av att de minskade volymerna i viss mån kompenseras av ökade priser. Jämfört med de senaste fem åren har dock kostnaderna ökat kraftigt vilket leder till att jordbrukets ekonomiska resultat 2018 förväntas bli det sämsta som uppmätts i EAA-kalkylens historia (år 1990 och framåt).

Kostnaderna för insatsvaror och tjänster förväntas öka med drygt 5 % under 2018 vilket motsvarar ungefär 2,3 miljarder kronor jämfört med 2017. Främst är det foder- och drivmedelskostnader som förväntas öka. Jämfört med genomsnittet för de senaste fem åren ökar dock kostnaderna med 11 % eller motsvarande 4,5 miljarder kronor.

Förädlingsvärdet brutto, vilket motsvarar värdet av jordbrukssektorns produktion minus insatsvaror och tjänster, förväntas minska med 37 % jämfört med 2017. Förädlingsvärdet netto minskar med 88 % eller motsvarande nästan 7,2 miljarder kronor.

Posten övriga produktionssubventioner, som innefattar större delen av stöden och ersätningarna till jordbruket, beräknas öka med 830 miljoner kronor eller drygt 9 %. Orsaken är dels krisstödet på 400 miljoner kronor som regeringen beslutat om men även en valutakurseffekt. Kronans försvagning gentemot euron bidrar till att stöden i kronor ökar.

Faktorinkomsten, som ska täcka kostnader för löner, arrenden, räntor, eget arbete och eget kapital, förväntas minska med 37 % vilket motsvarar 6,3 miljarder kronor jämfört med 2017. År 2017 var dock ett relativt sett bra år för jordbruket. Jämfört med den genomsnittliga faktorinkomsten för de senaste fem åren så minskade faktorinkomsten 2018 med 30 % eller ungefär 4,6 miljarder kronor.

Lönekostnaderna beräknas öka med 2 % medan räntekostnader sjunker marginellt. Sammantaget leder detta till att företagsinkomsten, som ska täcka kostnader för eget arbete och eget kapital minskar med 73 % jämfört med 2017, vilket ungefär motsvarar en minskning med 6,5 miljarder kronor. Jämfört med genomsnittet för de senaste fem åren minskade företagsinkomsten med 66 % eller 4,7 miljarder kronor.

Jordbruksverket har levererat denna preliminära beräkning av inkomstutvecklingen i Sverige till EU:s statistikmyndighet Eurostat. Beräkningen redovisas i tabell 1, som innehåller värden för år 2017 samt förändringar till år 2018 i volym, pris och värde uttryckt som index.

Värdet av indikator A minskar kraftigt

I mitten av december planerar Eurostat att redovisa medlemsstaternas prognoser över utvecklingen av jordbrukets inkomster mellan åren 2017 och 2018. Indikator A, som beskriver förändringen i real faktorinkomst per årsarbete, är det mått som brukar användas vid jämförelse mellan medlemsländerna. Faktorinkomsten beräknas som produktionsvärdet (inklusive subventioner) minus kostnader för insatsvaror och tjänster och kapitalförslitning. Med antaganden om en nedgång av den totala arbetsinsatsen (-2,1 %) och att prisökningens del i värdeförändringen av bruttonationalprodukten är 2,5 %, kommer indikator A för Sverige att minska med 38 % jämfört med föregående år. Denna prognos är dock mycket osäker och det slutliga utfallet kan komma att skilja sig avsevärt härifrån.

Prognosens tillförlitlighet

Jordbruksverket publicerar årligen en prognos för jordbrukssektorns intäkter och kostnader i december. Prognosen baseras till stor del på preliminära uppgifter och bedömningar, särskilt på kostnadssidan, vilket innebär att den i normalfallet har en hög grad av osäkerhet.

Torkan och dess effekter gör bedömningarna i årets prognos extra besvärliga. På intäktssidan används de preliminära uppskattningar av skördar för spannmål, oljeväxter, ärter och åkerbönor som publicerades i mitten av november. Preliminära uppgifter om skörden av vall tas fram först i mitten december och årets skördeläge är osäkert. Till detta kan läggas osäkerheten kring prisutvecklingen. I EAA används prisuppgifter för skördeåret 2018/2019, vilket innebär att prisuppgifter endast finns tillgängliga för en del av perioden. Kalkylen tar inte heller hänsyn till effekterna av eventuella prissäkringar av 2018 års skörd. På animaliesidan finns, vid prognosens framtagande, ett betydligt bättre underlag för att göra uppskattningar av produktion och priser.

När det gäller kostnadsutvecklingen är underlaget bristfälligt vid tidpunkten för prognosen. Uppskattningarna av prisutvecklingen på insatsvaror och tjänster bedöms vara av god kvalitet men volymförändringarna är betydligt svårare att skatta. Ett år som detta, med till exempel avsevärt sämre skördar av grovfoder och foderspannmål än normalt, blir uppskattningarna än svårare att göra. Hur jordbruksföretagen anpassar sig för att klara fodersituationen varierar sannolikt mellan både enskilda företag och branscher. Det är därför svårt att, med det underlag som finns tillgängligt vid denna tidpunkt, bedöma de totala effekterna för sektorn.

Innehåll

Tabeller	5
Teckenförklaring	5
1. Produktionsvärde till baspris och kostnader inom jordbrukssektorn år 2017 i miljoner kronor samt prognos för utvecklingen för åren 2017–2018, index 2017=100	5
Fakta om statistiken	6
Detta omfattar statistiken	6
Definitioner och förklaringar	7
Så görs statistiken	7
Statistikens tillförlitlighet	7
Annan statistik	7
Elektronisk publicering	7
In English	8
Summary	8
List of tables	8
List of terms	8

Tabeller

Teckenförklaring

Explanation of symbols

–	Noll	Zero
0	Mindre än 0,5	Less than 0.5
0,0	Mindre än 0,05	Less than 0.05
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges	Data not available
.	Uppgift kan inte förekomma	Not applicable
*	Preliminär uppgift	Provisional figure

1. Produktionsvärde till baspris och kostnader inom jordbrukssektorn år 2017 i miljoner kronor samt prognos för utvecklingen för åren 2017–2018, index 2017=100

1. Agricultural output at basic prices, intermediate consumption and other costs 2017 in million SEK and a first estimate for 2018, index 2017=100

Kod	EAA	Värde 2017	Prognos för utvecklingen 2018		
			Volym- index	Pris- index	Värde- index
01	Spannmål (inkl. utsäde)	7 353	53,2	158,2	84,2
02	Industrigrödor	2 068	61,7	112,8	69,6
03	Foderväxter	10 585	60,5	136,8	82,7
04	Köks- och plantskoleväxter	4 743	87,9	111,0	97,6
05	Potatis	1 970	79,1	129,1	102,2
06	Frukt och bär	865	111,9	83,2	93,09
09	Andra växter och vegetabiliska produkter	133	61,9	128,9	79,8
10	Vegetabilieproduktion (01 till 09)	27 717	66,3	130,3	86,4
11	Djur	14 353	104,5	96,2	100,6
12	Animaliska produkter	13 307	96,9	97,6	94,6
13	Animalieproduktion (11+12)	27 660	100,9	96,9	97,7
14	Produktion av jordbruksvaror (10+13)	55 377	83,5	110,2	92,0
15	Produktion av jordbrukstjänster	3 791	98,0	101,0	99,0
16	Jordbrukets produktion (14+15)	59 168	84,5	109,5	92,5
17	Sekundära icke-jordbruksaktiviteter	3 098	93,9	100,0	93,9
18	Jordbrukssektorns produktion (16+17)	62 265	84,9	108,9	92,5
19	Total insatsförbrukning	43 772	95,6	110,0	105,2
20	Förädlingsvärde brutto till baspris (18-19)	18 493	59,7	104,8	62,6
21	Kapitalförslitning	10 350	100,0	102,2	102,2
22	Förädlingsvärde netto till baspris (20-21)	8 143	8,5	143,0	12,2
23	Löner och kollektiva avgifter	3 495	.	.	102,0
25	Övriga produktionssubventioner	8 748	.	.	109,5
26	Faktorinkomst (22+25)	16 891	.	.	62,6
27	Driftsöverskott netto (22-23+25)	13 396	.	.	52,3
28	Arrende- och hyreskostnader	3 132	.	.	104,0
29	Räntekostnader	1 771	.	.	97,0
30	Ränteutgifter	412	.	.	99,6
31	Företagsinkomst netto (27-28-29+30)	8 906	.	.	27,4
40	Total arbetsinsats (1 000 årsverken)		.	.	97,9
	Prisförändring BNP		.	102,5	.

Fakta om statistiken

EAA (Economic Accounts for Agriculture) är ett system av statistiska beräkningar av värdet av jordbrukssektorns produktion och kostnader för denna produktion. Beräkningarna görs enligt regler som fastställts av EU:s statistikmyndighet Eurostat. Uppgifterna i EAA avser både värden och volymer (dvs. värden i fasta priser) på inkomstsidan och för vissa poster på utgiftssidan. Denna statistik regleras sedan 2004 av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 138/2004 av den 5 dec 2003 om räkenskaper för jordbruket i gemenskapen. Medlemsländerna beräknar och översänder EAA till Eurostat enligt fastställd tidsplan.

EAA avser att belysa den ekonomiska utvecklingen inom den nationella jordbrukssektorn och används bl.a. som underlag för jordbrukspolitiska bedömningar av jordbrukssektorns förändringar. Tidigare gjordes i Sverige motsvarande beräkningar genom den så kallade sektorskalkylen.

Detta omfattar statistiken

EAA är ett räkenskapssystem för jordbruket som baseras på European System of Integrated Economic Accounts (ESA), ett redovisningssystem som följer FN:s rekommendationer för nationalräkenskaper.

EAA följer principen att all jordbruksproduktion skall ingå och avsikten med kalkylen är att beräkna värdet av all produktion och alla kostnader för denna produktion för att kunna upprätta en resultaträkning. För detta finns en förteckning över de produktionsgrenar och andra aktiviteter som anses vara karakteristiska för jordbruket och som därför skall ingå i beräkningarna, oavsett på vilken typ av företag produktionen sker. EAA är en kalkyl för jordbrukssektorn men innefattar inte jordbrukarhushållens intäkter från annan verksamhet, såsom skogsbruk eller anställning.

I EAA utgörs undersökningspopulationen av alla företag som bedriver växtodling inklusive trädgårdsodling, husdjursskötsel, uppfödning av hästar eller sällskapsdjur (dock ej för eget bruk), biodling, renskötsel, pälsdjursskötsel, uppfödning av vilt i hägn eller entreprenadtjänster åt andra jordbruksföretag. Utöver detta kan sådana verksamheter ingå som intäcks- eller kostnadsmässigt ur statistiksynpunkt inte kan skiljas från jordbruksverksamheten. Sådana verksamheter benämns Sekundära ej särskiljbara icke-jordbruksaktiviteter. För Sverige ingår här väsentligen maskintjänster utanför sektorn, såsom snöröjning åt kommuner.

På vegetabilieområdet ska all produktion värdesättas, även skörd av sådana produkter som används som foder och som omsätts inom sektorn genom direkt försäljning till andra jordbruksföretag eller används på de jordbruk där de produceras. Samtidigt återkommer dessa produktionsdelar på kostnadssidan som kostnader för foder och påverkar därför inte nettoresultatet.

På animalieområdet gäller att produktionsvärdet för husdjuren nötkreatur, svin och får inte enbart utgörs av slaktintäkter. För dessa djurslag beräknas produktionsvärdet på olika sätt för stamdjur och omsättningsdjur. För stamdjur utgörs produktionsvärdet av de värden som djuren har när inträde till stamdjursbeståndet sker. Detta gäller för mjölkkor, am- och dikor, suggor, galtar samt tackor. För omsättningsdjur är produktionsvärdet detsamma som slaktintäkten och värdet av förändringen av djurbeståndet mellan årets början och slut.

I EAA redovisas produktionsvärden och kostnader både till producentpris och till baspris. EAA till baspris innefattar direktersättningar (subventioner), vilka inte innefattas i EAA till producentpris. Vidare delas direktersättningar upp i produkt- respektive produktionsrelaterade direktersättningar. Produktionsrelaterade direktersättningar, såsom miljöstöd, redovisas under en särskild post.

Definitioner och förklaringar

De i EAA ingående resultatmått till baspriser tas fram på följande sätt:

- + Värdet av vegetabilieproduktionen (10)
- + Värdet av animalieproduktionen (13)
- + Intäkter från jordbrukstjänster (15)
- + Intäkter från sekundära icke-jordbruksaktiviteter (17)
- = *Jordbrukssektorns produktionsvärde (18)*
- Kostnader för insatsvaror och tjänster (19)
- = *Förädlingsvärde brutto till baspris (20)*
- Kapitalförslitning (21)
- = *Förädlingsvärde netto till baspris (22)*
- + Övriga produktionssubventioner (25)
- = *Faktorinkomst (26)*
- Löner och kollektiva avgifter (23)
- = *Driftsöverskott netto (27)*
- Arrende- och hyreskostnader (28)
- Nettoräntekostnader (30-29)
- = *Företagsinkomst netto (31)*

Utöver detta redovisar Eurostat vid inkomstanalyser följande tre så kallade inkomstindikatorer.

Indikator A: Index över real faktorinkomst per årsverke totalt.

Indikator B: Index över real företagsinkomst per oavlönat årsverke.

Indikator C: Real företagsinkomst.

Så görs statistiken

EAA bygger till största delen på sammanställningar och bearbetningar av redan befintligt statistikunderlag, såsom lantbruksregistret (LBR), skördeuppskattningar, prisstatistik, arrendekostnader, slaktstatistik och bokföringsuppgifter. Det primärmaterial som särskilt tas fram inom ramen för denna statistik är intäkter för trädgårdsnäringen samt avskrivningskostnader för maskiner och redskap.

Statistikens tillförlitlighet

EAA:s intäktssida bygger på makrostatistik som i huvudsak bedöms ha god tillförlitlighet. På kostnadssidan finns tillförlitlig makrostatistik för endast ett fåtal poster, varför uppskattningar av de olika kostnadsslagen vanligen baseras på aggregerade bokföringsuppgifter från drygt 9 000 företag. I vissa fall görs även schablonmässiga antaganden. På grund av denna användning av ett flertal olika källor kan några statistiska osäkerhetsmått inte anges.

Statistiken avseende det senaste året baseras på en stor andel preliminära uppgifter och prognoser, särskilt på kostnadssidan, vilket innebär att den har en hög grad av osäkerhet.

Annan statistik

Denna statistik kan i första hand jämföras med motsvarande statistik för övriga EU-länder som publiceras i [Eurostats statistikdatabas](#) under Agriculture, forestry and fisheries.

Definitiv statistik för 2017 publicerades 2018-10-04 i JO 45 SM 1802. Slutlig statistik för 2018 publiceras i oktober 2019.

Elektronisk publicering

Detta Statistiska meddelande finns kostnadsfritt åtkomligt på Jordbruksverkets webbplats <http://www.jordbruksverket.se> under Ta del av statistiken samt på SCB:s webbplats <http://www.scb.se> under Jord- och skogsbruk, fiske.

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild [Kvalitetsdeklaration](#).

In English

Summary

If you would like to download the publication in PDF format, then please click on the link "Första sidan – I korta drag" above, then click on the link "Hela publikationen (PDF)".

The drought in the summer 2018 lowers the economic result for the agricultural industry.

The output of the agricultural industry is expected to decrease by just over 7 % in 2018 compared with 2017. The value of crop output is expected to decrease by 14 % and animal output is expected to decrease by 2 %.

Total harvest of cereals is expected to decrease by 46 % compared with 2017. Output prices of cereals are expected to increase about 58 % during the crop year 2018/2019 compared with 2017/2018. In total, the value of cereal production is expected to decrease by almost 16 % compared with the previous crop year.

Total harvest of rape, turnip rape and oil flax is expected to decrease by 43 % compared with 2017. Prices are expected to increase by 16 % and, in total, the production value of oilseeds is estimated to decrease by 33 %.

The output price for cattle is expected to decrease somewhat, but at the same time the slaughter is expected to increase. In total, the production value of cattle is estimated to increase by 1 % compared with 2017. For pigs, the output value is estimated to decrease by 1 %.

The value of milk production is expected to decrease by 6 % compared with 2017. The average output price of milk is expected to decrease by 4 % and the production of milk is estimated to decrease by 2 %.

As mentioned above, the output of the agricultural industry at basic prices is expected to decrease by just over 7 % in 2018. At the same time, the value of total intermediate consumption is expected to increase by 5 %. The effect of this is that the Gross value added is estimated to decrease by 37 %. Net value added is estimated to decrease by 88 %.

Factor income is calculated as the sum of the production value and subsidies less the expenses of intermediate consumption and fixed capital consumption. Factor income is expected to decrease by 37 % in 2018. In the end, the Net entrepreneurial income is expected to decrease by almost 73 %.

List of tables

Explanation of symbols	5
1. Agricultural output at basic prices, intermediate consumption and other costs 2017 in million SEK and a first estimate for 2018, index 2017=100	5

List of terms

Andra/Annan	Other
Animalieproduktion	Animal output
Animaliska produkter	Animal products
Arbetsinsats	Labour input
Arrende	Rent
Baspris	Basic price
Blommor och växter	Flowers and plants
BNP	GDP

Brutto	Gross
Bränslen och drivmedel	Fuels and propellants
Byggnader	Buildings
Djur	Animals
Djurfoder	Animal feed
Driftöverskott	Operating surplus/Mixed income
Elektricitet	Electricity
Energi	Energy
Faktorinkomst	Factor income
Fjäderfä	Poultry
Foderväxter	Forage plants
Frukt och bär	Fruits
Får och getter	Sheep and goats
Färska	Fresh
Företagsinkomst	Entrepreneurial income
Förädlingsvärde	Value added
Handelsgödsel	Fertilizers and soil improvers
Havre	Oats
Hyreskostnader	Real estate rental charges
Hästar	Equines
Industrigrödor	Industrial crops
Icke-jordbruksaktiviteter	Non-agricultural activities
Insatsförbrukning	Intermediate consumption
Jordbruk	Agriculture
Jordbruksproduktion	Agricultural output
Jordbrukssektorn	Agricultural 'industry'
Jordbrukstjänster	Agricultural services
Jordbruksvaror	Agricultural goods
Kapitalförslitning	Fixed capital consumption
Kollektiva avgifter	Social security charges
Korn	Barley
Köksväxter	Vegetables
Löner	Compensation of employees
Maskiner och utrustning	Machinery and equipment
Mjök	Milk
Netto	Net
Nötkreatur	Cattle
Oljeväxter	Oil seeds
Plantskoleväxter	Horticultural products
Potatis	Potatoes
Prisförändring	Change in price
Produkter	Products

Produktion	Production/Output
Produktionssubventioner	Subsidies on production
Proteingrödor	Protein crops
Råg	Rye
Ränteintäkter	Interest received
Räntekostnader	Interest paid
Sekundära	Secondary
Sockerbetor	Sugar beet
Spannmål	Cereals
Svin	Pigs
Underhåll	Maintenance
Utsäde	Seeds
Vegetabilieproduktion	Crop output
Vegetabiliska produkter	Crop products
Vete	Wheat
Veterinärkostnader	Veterinary costs
Växter	Plants
Växtskyddsmedel	Plant protection products and pesticides
Årsverken	Annual working unit
Ägg	Eggs
Övriga	Other